

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego ze sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. listopada 1890 wprowadzony w życie krajowy kurs praktyczny dla dozorców melioracyjnych, w myśl swego statutu organizacyjnego, kończy w roku bieżącym pierwsze trzecie. Uczniowie tego kursu w liczbie 17-tu byli egzaminowani z nauk teoretycznych w dniach między 27. a 30-tym marca, praktyczną zaś naukę ukończą w listopadzie, która jak corocznie od 1. kwietnia się rozpoczęła.

Pod kierownictwem starszego inżyniera krajowego biura melioracyjnego P. Józefa Jan-kowskiego, uczyli na tym kursie następujące funkcyonaryusze PP. prof. Zygmunt Strusiewicz, Inżynier Tad. Sikorski; inżynierowie asystenci: J. Bochniak, Stanisław Szczepanowski, Ant. Biegański, Paweł Dyrdoń, Aleks. Wierzbicki, Mich. Kornella, asystent conceptowy W. kr. M. Białobrzski i adjunkt kraj. szk. lasowej Br. Błocki.

Najlepszym świadectwem chwalebnych usiłowań tych panów jest wynik wspomnianego egzaminu teoretycznego, przy którym na 17-tu egzaminowanych 1 otrzymał stopień celujący, 9-ciu bardzo dobry, 9-ciu dobry, a 4-ch dostateczny; wyniki zaś praktycznego uzdolnienia uczniów z dwu-letniego przecięcia są, jak to zresztą w obec ich wieku i naukowego przygotowania, bardzo jest naturalnem, jeszcze lepsze, gdyż w tym kierunku 5-ciu wykazało celujące, 6-ciu bardzo dobre, 4-ch dobre, a 2-ch dostateczne uzdolnienie. — Praktyczną naukę odbywali uczniowie, częścią przy wykonujących się robotach publicznych, częścią zaś przy melioracjach prywatnych, a dla należytego obznajmienia wszystkich z robotami drenarskimi, przydzielił Wydział krajowy uczniów zajętych przy robotach publicznych na czas pewien, kierownikowi ekspozytury tarnowskiej i inżynierowi asystentowi Wierzbiickiemu, do wykonywania drenowania. — Uzasadnioną jest tedy nadzieja, że wydatek poniesiony w celu fachowego wykształcenia tych ludzi, nie jest daremny, a pożyteczność jego nie wątpliwą.

Koszta utrzymania kursu za czas od 1. grudnia 1891 do 30. listopada 1892 przedstawiają się w dochodach:

1 dotacya W. Sejmu	2.500 zł. — ct.
2 zasiłek c. k. Ministerstwa rolnictwa	1.000 „ — „
3 pozostałości z roku 1890/1	18 „ 36 „
razem w dochodach	3.518 zł. 36 ct.
Suma wydatków wynosi	3.498 „ 98 „
Pozostałość kasowa	19 zł. 58 ct.

która w zamknięciu funduszków krajowych na rok 1892 jako zaoszczędzenie będzie wykazaną.

Zauważyć przytem należy, że z ogólnej liczby 17-tu uczniów tego kursu było 10-ciu stypendystów funduszu krajowego, 4 dozorców robót na koscie funduszków odnośnych przedsiębiorstw a 3 o własnym koscie, koszt zaś przeciętny wykształcenia jednego ucznia w tym pierwszym trzecie przy liczbie 17-tu uczniów a całkowitem nakładzie ze stony kraju i państwa 10.500 zł. wynosi 617 zł. 65 ct.

Dotychczasowe dwuletnie doświadczenia z krajowym praktycznym kursem dozorców melioracyjnych wykazało, że instytucja ta jest nietylko nader pożyteczną, a uczniowie są do wykonywania drenowania przez właścicieli gruntów poszukiwanymi, lecz nawet że zamierzona uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 akcja w sprawie poparcia melioracji lokalnej bez istnienia kursu dozorców melioracyjnych trudną by była do przeprowadzenia; po myśli bowiem tej uchwały ma być w kraju stopniowo utworzonych dziesięć ekspozytur, a siły techniczne bióra melioracyjnego jak się dowodnie okazuje, mogą dopiero wówczas być należycie wyzyskanymi, jeżeli każdy eksponowany inżynier będzie miał pięciu dozorców do rozporządzenia przy których pomocy może rocznie około 700 morgów wydrenować; same więc ekspozytury zaabsorbują 50-ciu dozorców. Przy dzisiejszej dotacyi funduszu melioracyjnego państwowego (750.000 rocznie) będzie potrzeba dla robót tego działu 28 dozorców licząc po dwóch dla każdego kierownika budowy, który 30.000 do 40.000 rocznie ma do przebudowania, razem tedy pokaźna liczba 78 dozorców których kraj będzie potrzebował, bez względu na konieczną potrzebę ustanowienia konduktorów dla konserwacji robót publicznych.

Jak wyżej powiedziano w roku bieżącym zaledwie 17-tu takich dozorców ukończy kurs i będą mogli być użyci — okazuje się więc że już w dotychczasowym stanie rzeczy jest potrzeba jeszcze 60-ciu tak kwalifikowanych ludzi co przy 15-tu stypendyach i pewnej liczbie uczniów utrzymywanych przez fundusze budowy lub uczęszczających na koszt własny, zaledwie po latach dziesięciu przy urządzaniu dalszych trzech kursów trzechletnich da się osiągnąć.

Dla tego też komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z przedstawieniem Wydziału krajowego jest zdania, że dalsze utrzymanie kursu dozorców z pomnożoną liczbą stypendyów jest wskazane i pozwala sobie Wysokiemu Sejmowi przedłożyć odpowiednie wnioski do uchwały. Przy powiększeniu liczby stypendyów do 15 podniosą się roczne koszta utrzymania kursu a) o 5 stypendyów po 25 zł. miesięcznie przez cztero-miesięczny czas nauki razem o 500 zł.

b) o pewną kwotę na przybory naukowe i rysunkowe instruowania uczniów w drenowaniu, tudzież zakupna narzędzi roboczych, którąto kwotę na podstawie dotychczasowych kosztów utrzymanie kursu przyjąć można okrągło na 500 „

Razem 1.000 zł.

którąto nadwyżkę przypadłoby w połowie pokryć z funduszu krajowego a drugą połowę pokryje zasiłek państwowy tak, że dotacja kraju wynosiłaby 3.000 zł. (zamiast 2.500 zł.) rocznie, zasiłek państwowy zaś 1.500 zł. (zamiast jak dotąd 1.000 zł.).

Sprawozdawca Wydziału krajowego oznajmił z trybuny na posiedzeniu Wysokiej Izby z dnia 29. kwietnia, że w imieniu Wydziału krajowego cofa wnioski pod 3) w sprawozdaniu Wydziału krajowego zamieszczony, ponieważ e. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 12. kwietnia 1893 do l. 5.031 zapewniło dla utrzymania kursu subwencją roczną 1.500 zł. na lata 1894, 1895 i 1896. Przyjmując z uznaniem uprzejmą gotowość e. k. Ministerstwa rolnictwa do wiadomości, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1893 l. 10.923 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych;
2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1893 nowego trzyletniego kursu praktycznego dla wykształcenia dozorców melioracyjnych, oraz do podwyższenia liczby stypendyów dla uczniów tego kursu z 10 na 15.

Lwów, dnia 6. maja 1893.

Przewodniczący:

S. Polanowski w. r.

Sprawozdawca:

W. Struszkiewicz w. r.